

Welkom!

Dordrecht al meer dan 800 jaar oud! Een prachtige levendige stad met een rijke historie die op veel plekken nog goed bewaard en zichtbaar is.

Speciaal voor de viering van 800 jaar stad in 2021 is een wandeltocht georganiseerd voor wandelaars die cultuur én sportief bezig zijn willen combineren, of gewoon lekker willen wandelen in een mooie omgeving. Deze wandeltocht was zo'n succes dat wij delen van deze route opnieuw hebben uitgezet en beschreven en beschikbaar stellen.

U kunt kiezen uit routes van 4 km, van 6 km of van 12 kilometer.

De wandelroute van de **4 km** volgt de lijn van de stadsgrenzen van Dordrecht in vroegere tijden.

De wandelroute van **6 km** volgt de lijn van de stadsgrenzen van Dordrecht in vroegere tijden, maar laat u ook kennismaken met de nieuwbouwwijk "de Stadswerven" met zijn architectonische pareltjes en de bijzondere fiets/loopbrug die in 2021 is geopend.

De wandelroute van **12 km** volgt de lijn van de stadsgrenzen van Dordrecht in vroegere tijden, maar laat u ook kennismaken met de nieuwbouwwijk "de Stadswerven" met zijn architectonische pareltjes en de bijzondere fiets/loopbrug die in 2021 is geopend. Maar daarnaast voert de route ook langs de oudste resten van een voormalig bouwwerk, de ruïne van Huis te Merwede.

Fijne wandeling gewenst, geniet van al het moois en leuks en besef, Dordrecht meer dan 800 jaar oud, maar nog steeds springlevend en bruisend!

Stichting Wandelsport Dordrecht e.o.

KORTE GESCHIEDENIS VAN DE STAD DORDRECHT

DORDRECHT ... Eiland van de Schapenkoppen, zoals de Dordtenaren van oudsher genoemd worden. Gelegen op het Eiland van Dordrecht omvat deze oudste stad van het vroegere Graafschap Holland ruim 25 vierkante kilometer, waarop anno 2021 ongeveer 120.000 inwoners leven, vooral in het noordwestelijke deel van het eiland.

De historie van Dordrecht wordt bepaald door het water. Toen in de tiende- en elfde eeuw de eerste nederzetting ontstond aan een doorwaadbare plaats in de Maas (het woord “drecht” betekent een doorwaadbare plaats) was er van een eiland nog geen sprake. In het zuiden en in het oosten was de Dordtse Waard verbonden met het Brabantse Land van Heusden en Altena.

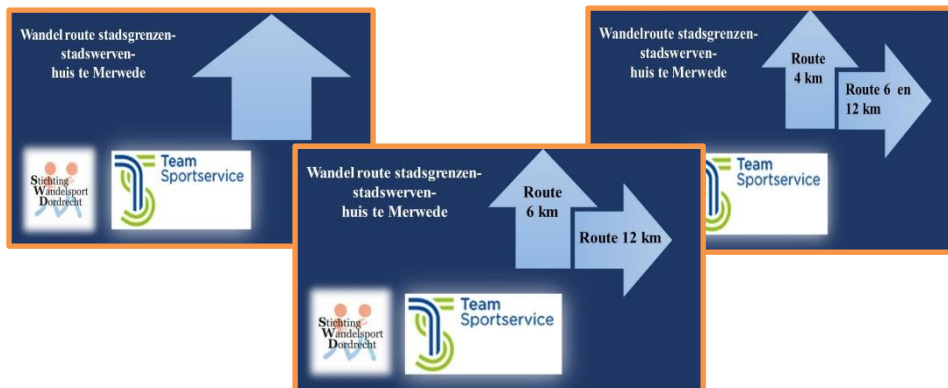
In de nacht van 18 op 19 november 1421 kwam daar een abrupt einde aan. Een enorme stormvloed raasde over zuid-west Nederland en zette een groot gedeelte van de Dordtse Waard onder water. In de geschiedenisboeken staat dit vermeld als de “Sint-Elizabeth vloed”. Duizenden mensen verloren het leven en vele dorpen in dit gebied verdwenen. De namen, zoals Werkenmonde, Eemkerk, Oudeland, Eemsteijn en Wolbrands, leven nu nog voort in de vorm van straatnamen.

De Biesbosch was ontstaan en Dordrecht werd een eiland. Wie nu mocht denken, dat dit ten koste is gegaan van de welvaart, heeft het mis. Door het scheepvaartverkeer kreeg de stad een enorme opbloei. Lange tijd was het de rijkste stad van Holland en dat is nog heel duidelijk zichtbaar in het oude stadshart met zijn vele schilderachtige havens en oude koopmanshuizen. In 1220 kreeg de nederzetting stadsrechten en werd de stad ommuurd. Hiervan is in de loop der jaren weinig overgebleven. De stad doorstond de Tachtigjarige Oorlog goed en in 1572 werd, tijdens de Eerste Vrije Statenvergadering in “Het Hof”, de grondslag gelegd voor de huidige Staat der Nederlanden.

In de gouden eeuw was Dordrecht het middelpunt van de handel in Nederland. Maar daarna kalfde de welvaart sterk af. Nu is onze stad vooral een werkstad, waar veel mensen een redelijk bestaan vinden.

Informatie voor de wandelaar

De route is duidelijk omschreven, ter ondersteuning zijn op diverse plaatsen langs de route op lantaarn- of verkeerspalen stickers met pijl aangebracht. Op die punten waar de afstanden splitsen is een splitsingssticker aangebracht.

Let op:

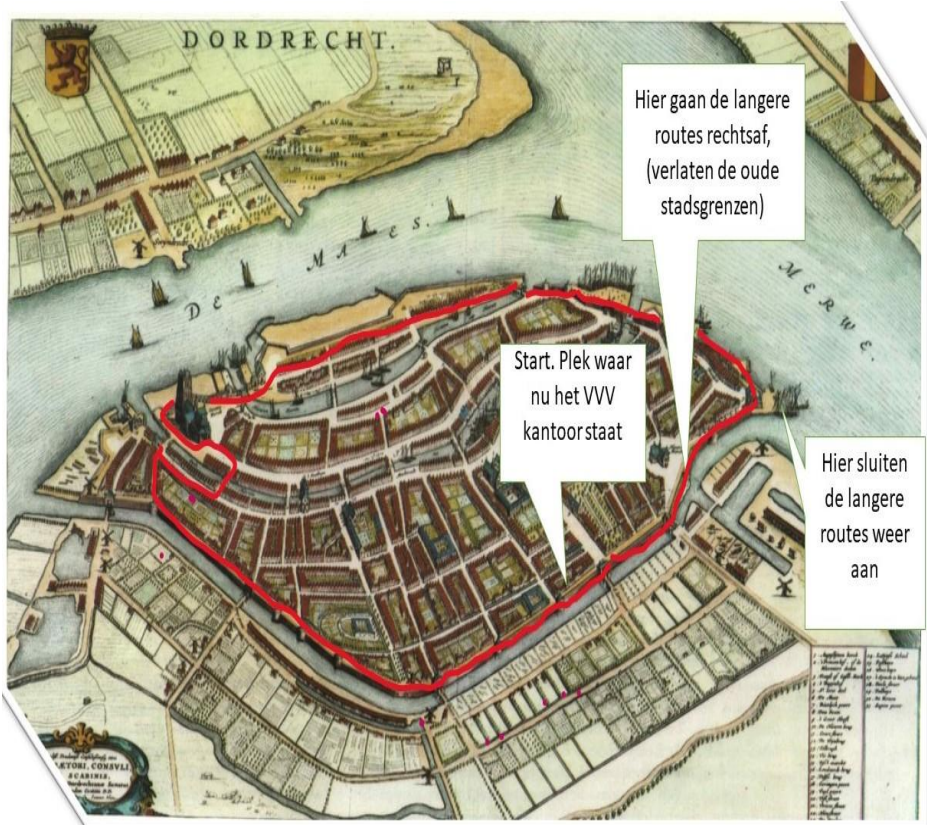
1. U loopt voor eigen risico,
2. U bent verkeersdeelnemer, houdt u aan de verkeersregels, loop waar mogelijk op het trottoir en gebruik officiële oversteekplaatsen
Daar waar een trottoir ontbreekt loopt u aan de kant van de weg zonder overig verkeer te hinderen
3. Steek zoveel mogelijk over bij voetganger oversteekplaatsen

RA=rechtsaf, LA is linksaf, RD =rechtdoor, RH = rechts aanhouden, LH = links aanhouden

De cijfers in de blauwe rondjes op de routebeschrijving verwijzen naar de beschrijvingen van de bezienswaardigheden

1 Contouren Dordrecht in vroegere jaren

Hier start het traject langs de contouren van het vroegere Dordrecht, het startpunt (VVV- kantoor) is aangegeven op de plattegrond, vanaf hier volgen we de buitencontouren van het vroegere Dordrecht (contour met rode lijn aangegeven), ook waar de langere routes de oude stadsgrenzen verlaten en later weer invoegen staat aangegeven

2 Prins Clausbrug

Niet alleen historie en nostalgie in Dordrecht, ook opvallende nieuwe bouwwerken, zoals de Prins Clausbrug, zorgen voor een architectonische verbinding tussen de oude binnenstad en de gevarieerde nieuwbouwwijk Stadswerven.

In opdracht van gemeente Dordrecht bouwde bouwcombinatie Dura Vermeer-Hillebrand de Prins Clausbrug. Een nieuwe beweegbare fiets- en voetgangersbrug over het Wantij.

De in totaal 140 meter lange brug is een basculebrug met een draaibare ballastmast. Het ontwerp van René van Zuuk is opvallend en wordt omschreven als 'zeer innovatief, waarmee Dordrecht onmiskenbaar op de kaart wordt gezet'.

De brug heeft een uniek bewegingsmechanisme, bestaande uit een rechtopstaande scharnierende ballastmast die met een pendelstaaf overeind gehouden wordt. Het bewegingsmechanisme rust op een betonnen sokkel. Dit alles is gebouwd op een manier waarbij de scheepvaart kon doorvaren tijdens de bouw.

9 a Villa Augustus

Een bijzonder plekje in Dordrecht
Villa Augustus is een hotel, restaurant, markt en tuin in één, gevestigd in een oude watertoren aan waterweg het Wantij in Dordrecht.

De rijksmonumentale watertoren en pompegebouw op het terrein aan het Wantij zijn herbested tot Villa Augustus, een hotel en café-restaurant. De waterbassins tussen de toren en het pompegebouw zijn omgebouwd tot een moestuin. De seizoens-oogst uit de biologische tuin bepaalt de voortdurend wisselende menukaart.

Samen met de vijvers vormde de toren in het verleden een waterfabriek waar het water uit het Wantij gezuiverd het leidingnet in werd gepompt.

3 Stadswerven

Aan de oevers van de Beneden Merwede en het Wantij ontstaat een nieuwe stadswijk: Stadswerven. Op Stadswerven woont u middenin het water. Een

wijk met echte stadswoningen, mooie appartementen en waterwoningen, gebouwd op een locatie waar vroeger veel scheepswerven het beeld bepaalden, enkele herinneringen hieraan zijn in de

nieuwe wijk bewaard gebleven. Stadswerven bestaat uit twee deelgebieden. Stadswerven-Noord is het schiereiland ten noorden van het Wantij. Stadswerven-Zuid is het gebied ten zuiden van het Wantij.

4 Groothoofdspoort

De Groothoofdspoort is een nog bestaande stadspoort van Dordrecht. De poort is gelegen op het punt waar de drie rivieren, de Oude Maas, de Merwede en de Noord samenkomen.

Uit bouwhistorisch onderzoek is gebleken dat de kern van de poort zijn oorsprong heeft in de veertiende en vijftiende eeuw. Dit kan men zien in de poortdoorgang. De gewelven zijn, hoewel compleet opnieuw opgemetseld tijdens de ingrijpende restauratie in de jaren zeventig, gotisch van oorsprong. Tijdens de

verbouwing van 1618 kreeg de poort een renaissance-uiserlijk. In 1692 werd de kap vervangen door de huidige koepel. Boven de doorgang is de Maeght van Dordrecht te zien. De voorpoort in Lodewijk XV stijl aan de rivierzijde dateert uit de 18de eeuw en verving een oudere voorpoort.

*bron Wikipedia

5 Damiatebrug

De Damiatebrug of Damiatenbrug is een ijzeren brug in de stad Dordrecht. Sinds 1990 is de brug aangewezen als rijksmonument. De brug is gebouwd over de Wolwevershaven en verbindt twee kades, de Wolwevershaven en de Kuipershaven.

De naam van de brug was overgenomen van de oude houten brug die zich eerder op die plek bevond, en die is weer afkomstig van de houthandel Damiate die in de buurt stond in de 17e eeuw. In 1855 is de huidige dubbele ijzeren ophaalbrug gebouwd naar het ontwerp van George Nicolaas Itz. De Damiatebrug werd in april 1855 opengesteld maar stortte in mei 1855 in, omdat de combinatie van gietijzer en smeedijzer te zwak bleek. In 1857 was de brug hersteld, waarbij het gietijzer grotendeels was vervangen door smeedijzer. In 1964 werd de brug geëlektrificeerd. De bruglengte is 15 meter.

*bron Wikipedia

6 Gebouw Stokholm

Johan Anthony Bruyn bouwde Stokholm in 1730. De bouwer ontleende de naam aan zijn geboorteplaats Stockholm. Hij vestigde er een suikerraffineerderij in. In de loop van tijd kreeg de raffinaderij verschillende eigenaren. In 1777 werd het pand weer verkocht en verloor het definitief de functie van suikerraffinaderij. Dordrecht was in de 18e eeuw een van de belangrijkste suikersteden van de Noordelijke Nederlanden (na Amsterdam en

Rotterdam). In het midden van de 18e eeuw had Dordrecht dertien raffinaderijen, waarvan Stokholm er één was. Er waren daarom ook Dordtenaren verbonden met suikerplantages en slavenhandel op West-Indië. Het pand lag zeer gunstig, omdat aan de voorzijde de Wolwevershaven lag, en aan de achterzijde de rivier de Oude Maas stroomde. Er werd een entrepot in gevestigd. Vanaf 1800 kreeg het pand een pakhuisfunctie. De gevel van het pand maakt dit nog steeds zichtbaar. Na de

restauratie werd het jaartal : MDCCXXX (in de halsgevel boven de zesde etage) en de naam Stokholm (boven de eerste etage) goed zichtbaar gemaakt. Op elke etage zijn aan de middelste twee ramen rode luiken aangebracht. Het gebouw is zes verdiepingen hoog, waarbij de drie bovenste verdiepingen zolder zijn. De breedte bestaat uit zes vensters. De voorzijde kenmerkt zich door een halsgevel. De kozijnen hebben de originele indeling, waarbij de middelste twee rode luiken hebben. Aan achterzijde heeft het gebouw twee puntgevels, die oprijzen uit het water.

*bron Wikipedia

7 Grote Kerk

De Grote of Onze-Lieve-Vrouwekerk te Dordrecht, in de Nederlandse provincie Zuid-Holland, is de grootste kerk van deze stad. Het is een kruisbasiliek in Brabants-gotische stijl met een onvoltooide toren en de op een na oudste kerk van de stad (de oudste heet paradoxaal genoeg de Nieuwkerk). In 1572 kwam de kerk in handen van de protestanten. De kerk staat in de 'Top 100 van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg' uit 1990.

De Grote Kerk heeft een voorganger in romaanse stijl gehad, waarvan de fundamenteën bij opgravingswerkzaamheden onder het huidige gebouw zijn gevonden. De tegenwoordige kerk is opgetrokken in een vrij sobere variant van de Brabantse gotiek waarvan ze een van de meest noordelijke

representanten is. Het is ook de enige grote stadskerk in het voormalige graafschap Holland die volledig in steen is overwelfd.

Het oudste deel van de tegenwoordige kerk is het Mariakoor, een kapel ten noorden van het hoogkoor die vanaf 1285 werd opgetrokken. Misschien was de verheffing tot kapittelkerk in 1367 aanleiding tot grootscheepse nieuwbouw. De kerk werd in 1457 ernstig beschadigd door een grote stadsbrand, maar vier jaar later was de schade hersteld. Rond 1470 had de kerk haar huidige vorm. De Vlaamse bouwmeester Everaert Spoorwater heeft een belangrijk aandeel gehad in de bouw. De toren, ontworpen door Antoon I Keldermans, werd gebouwd vanaf circa 1504 maar zij is nooit geheel voltooid. De kerk is voor het laatst van 1982 tot 1987 geheel

gerestaureerd.

Het interieur van de kerk staat vooral bekend om zijn koorbanken in vroege renaissancestijl, gemaakt van 1538 tot 1541. Op de panelen boven de zittingen en op de misericordes zijn zeer minutieus Bijbelse en wereldlijke

voorstellingen uitgesneden. Het weelderige koorhek van marmer en koper dateert uit 1744, de al even overdadige kansel uit 1756.

Het orgel dateert uit 1859, toen W.H. Kam een nieuw instrument bouwde in de in 1671 door Nicolaas van Hagen uit Antwerpen vervaardigde kassen. Het beeldhouwwerk rond het orgel stamt uit de 18e eeuw, op het orgel zijn de familiewapens van de kerkrentmeesters aangebracht

De toren meet 65 meter, met de grote trans op 52 meter. De toren is scheef. Net als bij bijvoorbeeld de Toren van Pisa komt dit door de drassige ondergrond. Deze was niet stevig genoeg om de toren te kunnen dragen zonder daarbij te verzakken. Het oorspronkelijke plan was de toren te voorzien van een achtkantige verdieping en een spits waarmee hij 108 meter hoog had moeten worden. De scheefstand was in de middeleeuwen de voornaamste reden waarom dat plan niet uitgevoerd werd. In plaats daarvan staan er vier wijzer-klokken op de toren, elk in een eigen stenen paneel.

*bron Wikipedia

8 Spuipoort

Op deze plek was in vroeger dagen de prachtige Spuipoort, en de spuibrug gebouwd (1609). Al rond 1300 was op die plaats een verbinding te vinden van

het oude Dordrecht met zijn achterland. Laten we eens voorstellen wat een geweldige indruk dit gebouw zou maken bij de toeristen die Dordrecht nu komen bezoeken. Helaas heeft het niet zo mogen zijn. In 1870 is de poort voor afbraak verkocht voor een bedrag van 687,- euro. Het maakt ons in ieder geval bewust dat we extra zuinig moeten zijn op de vele monumenten die Dordrecht nog steeds heeft.

9 Molen Kijk over den Dijk

Molen Kyck over den Dyck aan de Noordendijk in de stad Dordrecht, is de enig bewaarde molen van die stad. De oorspronkelijke molen werd gebouwd in 1612 en was een houten standerkorenmolen. Deze molen maalde mout, dat als grondstof diende voor de Dordtse bierbrouwers. In 1713 werd de kleine standermolen vervangen door de huidige stenen stellingmolen.

*bron Wikipedia

10 Huis te Merwede

Huis te Merwe(de) of Kasteel Ter Merwe is een voormalig middeleeuws kasteel ten oosten van de stad Dordrecht aan de Merwede. Het kasteel is gebouwd tussen de jaren 1307 en 1335 op het knooppunt van de rivieren Oude Maas, Noord en Merwede, als plaats waar het stapelrecht werd uitgeoefend.

Huis te

Merwede is een van de oudste kasteelruïnes in Nederland (al vanaf 1418). Van het kasteel resteert nog een 14e-eeuwse toren met muren van ongeveer twee meter dikte, die achter een gevangenis en een industrieterrein ligt. De bouw van het huis werd voltooid in 1335, het was waarschijnlijk niet echt een kasteel, maar meer een ridderhofstad. Tot aan het Beleg van Dordrecht in 1418 werd het beheerd door de familie Van der Merwe(de). Het was het tweede kasteel van de heren Van der Merwede. De eerste vermelding van het huis aan de Merwede dateert van 1335. Huis te Merwede is ongetwijfeld het oudst overgebleven bouwwerk.

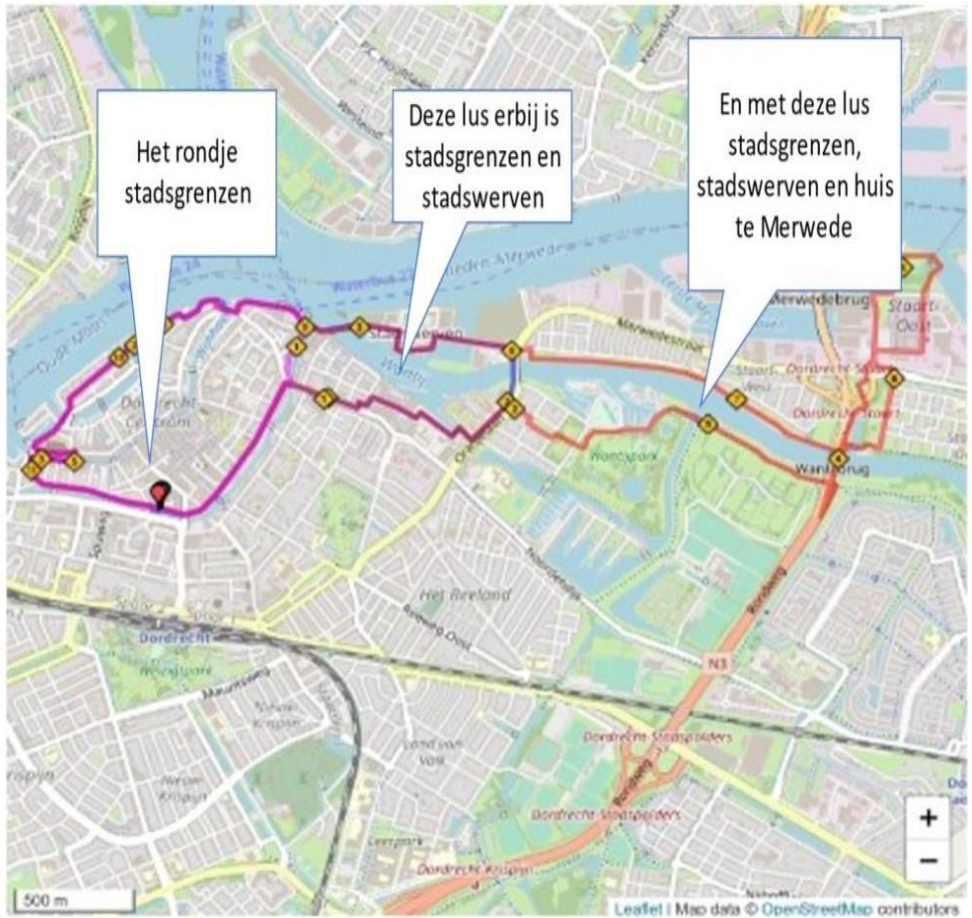

door

de familie Van der Merwe(de). Het was het tweede kasteel van de heren Van der Merwede. De eerste vermelding van het huis aan de Merwede dateert van 1335. Huis te Merwede is ongetwijfeld het oudst overgebleven bouwwerk.

*bron Wikipedia

De routes

Route 4 km stadsgrenzen(3,9)

1	LA	Vanuit VVV-kantoor linksaf pad langs terrassen/water volgen <i>Hier start u direct op de oude stadsgrens</i> ①	0
2	RD	Rechtdoor weg oversteken (Johan de Witstraat) en weg vervolgen (= Vest)	80
3	RD	Rechtdoor bij kruising met Vriesebrug, Vest vervolgen	260
4	RD	Rechtdoor bij kruising Steegoversloot/St-Jorisbrug	640
5	RD	Op einde Vest, rechtdoor Torenstraat oversteken,	850
6	RA	Na oversteken rechtsaf, en direct;	860
7	LA	Linksaf, trap naar beneden volgen	870
8	RA	Houten vlonder langs de haven volgen	920
9	RA	Einde houten vlonder rechtsaf en kade volgen langs halte waterbus <i>Hier ziet u rechts de nieuwe Prins Claus brug</i> ②	1.090
10	LA	Linksaf, Bolwerk	1.470
11	RA	Rechtsaf Boomstraat /Boombrug	1.490
12	RA	Rechtsaf Groothoofdspoort onderdoor knooppunt 57 --> 55 ④	1.610
13	LA	Linksaf (=Groothoofd)	1.630
14	RA	Rechtsaf ophaalbrug over, Damiatenbrug ⑤	1.830
15	LA	Linksaf (=Wolwevershaven), halverwege vindt u gebouw Stockholm ⑥	1.860
16	RD	Rechtdoor, Wolwevershaven wordt Binnen Walevest	2.160
17	RA	Einde Binnen Walevest rechtsaf de Engelenburgerbrug over	2.490
18	RD	Na brug rechtdoor, Lange Gelderse kade langs de Grote Kerk ⑦	2.590
19	LA	Na passeren Grote Kerk linksaf de Potten kade (langs de kerk)	2.770
20	RA	Einde kade rechtsaf de Grotekerksbuurt	2.920
21	RA	Eerste weg rechtsaf de Pelserbrug over	2.960
22	RA	Na brug rechtsaf de Voorstraat op	3.020
23	LA	Einde Voorstraat linksaf Suikerstraat	3.200
24	LH	Op einde Suikerstraat links aanhouden naar de Boogjes	3.330
25	RD	Rechtdoor bij kruising met Spuiplein/Spuistraat (Boogjes wordt Spuiboulevard) <i>op deze kruising stond vroeger de Spuiport</i> ⑧	3.640
26	RD	Pad onder gebouw door en de weg oversteken en rechtdoor naar VVV-kantoor	3.840
27		Einde van de route, wij hopen dat u heeft genoten.	3.920

Route 6 km stadsgrenzen-stadswerven(5,8)

1	LA	Vanuit VVV-kantoor linksaf pad langs terrassen/water volgen <i>hier start u direct op de oude stadsgrens ①</i>	0
2	RD	Rechtdoor weg oversteken (Johan de Witstraat) en weg vervolgen (= Vest)	80
3	RD	Rechtdoor bij kruising met Vriesebrug, Vest vervolgen	260
4	RD	Rechtdoor bij kruising Steegoversloot/St-Jorisbrug	640
5	RD	Op einde Vest, rechtdoor Torenstraat oversteken,	850
6	RA	Na oversteken rechtsaf, Torenstraat, gaat over in Noordendijk	860
7	RD	Bij kruising Noorderstraat rechtdoor, Noordendijk verder volgen <i>verderop aan de linkerkant Molen Kijk over de Dijk ⑨</i>	950
8	LA	Na de molen rechtsaf, Biesbosch straat	1.270
9	RA	Eerste weg rechtsaf (Lijnbaan/Energieplein) tussen parkeergarage en Energiehuis door	1.320
10	LA	Voorbij Kinopolis linksaf en meebuigen naar rechts, weg langs water volgen (<i>links ziet u villa Augustus ⑨a</i>)	1.500
11	LA	Bruggetje over	1.700
12	RA	Na bruggetje rechtsaf (= Top Naeffpad)	1.760
13	LA	Einde pad linksaf voetpad naast fietspad volgen	1.830
14	LA	Na passeren brug over water, linksaf (=werf van de Biesbosch) <i>(let op Teus de Brugwachter, zijn belevingen zijn te volgen op de facebookpagina)</i>	2.210
15	LA	Eerste weg linksaf Werf van Schouten <i>(een nieuwe woonwijk op een plek waar vroeger scheepswerven het beeld bepaalden) ③</i>	2.540
16	LA	Eerste weg linksaf, Pontennierswerf, richting de Prins Clausbrug	2.800
17	RD	Prins Claus brug overgaan <i>(hier loopt u over de nieuwste en modernste voet/fietsbrug) ②</i>	2.950
18	RA	Na Prins Claus brug gaat u rechtsaf, brug over(=Riedijksbrug)	3.120
19	RH	Na Riedijksbrug rechts aanhouden, kade volgen langs halte waterbus (=Merwekade)	3.220
20	LA	Linksaf, Bolwerk	3.510
21	RA	Rechtsaf Boomstraat /Boombrug	3.540
22	RA	Rechtsaf Groothoofdspoort onderdoor knooppunt 57 --> 55 ④	3.630
23	LA	Linksaf (=Groothoofd)	3.650
24	RA	Rechtsaf ophaalbrug over, Damiatenbrug ⑤	3.820

25	LA	Linksaf (=Wolwevershaven), halverwege vindt u gebouw Stockholm 6	3.860
26	RD	Rechtdoor, Wolwevershaven wordt Binnen Walevest	4.150
27	RA	Einde Binnen Walevest rechtsaf de Engelenburgerbrug over	4.480
28	RD	Na brug rechtdoor, Lange Gelderse kade langs de Grote Kerk 7	4.570
29	LA	Na passeren Grote Kerk linksaf de Potten kade (langs de kerk)	4.750
30	RA	Einde kade rechtsaf de Grotekerksbuurt	4.890
31	RA	Eerste weg rechtsaf de Pelserbrug over	4.920
32	RA	Na brug rechtsaf de Voorstraat op	4.960
33	LA	Einde Voorstraat linksaf Suikerstraat	5.140
34	LH	Op einde Suikerstraat links aanhouden naar de Boogjes	5.250
35	RD	Rechtdoor bij kruising met Spuiplein/Spuistraat (Boogjes wordt Spuiboulevard) <i>op deze kruising stond vroeger de Spuiport</i> 8	5.560
36	RD	Pad onder gebouw door en de weg oversteken en rechtdoor naar VVV-kantoor	5.750
37		Einde van de route, wij hopen dat u heeft genoten.	5.830

Route 12 km stadsgrenzen-huis te Merwede-stadswerven

1	LA	Vanuit VVV-kantoor linksaf pad langs terrassen/water volgen <i>hier start u direct op de oude stadsgrens 1</i>	0
2	RD	Rechtdoor weg oversteken (Johan de Witstraat) en weg vervolgen (= Vest)	80
3	RD	Rechtdoor bij kruising met Vriesebrug, Vest vervolgen	260
4	RD	Rechtdoor bij kruising Steegoversloot/ St-Jorisbrug	640
5	RD	Op einde Vest, rechtdoor Torenstraat oversteken,	850
6	RA	Na oversteken rechtsaf, Torenstraat, gaat over in Noordendijk	860
7	RD	Bij kruising Noorderstraat rechtdoor, Noordendijk verder volgen <i>verderop aan de linkerkant Molen Kijk over de Dijk 9</i>	950
8	LA	Na de molen rechtsaf, Biesbosch straat	1.270
9	RA	Eerste weg rechtsaf (Lijnbaan/Energieplein) tussen parkeergarage en Energiehuis door	1.320
10	LA	Voorbij Kinopolis linksaf en meebuigen naar rechts, weg langs water volgen (<i>links ziet u villa Augustus 9a</i>)	1.500
11	LA	Bruggetje over, Top Naeffpad	1.700
12	RA	Na bruggetje rechtsaf (= Top Naeffpad)	1.760
13	LA	Einde pad linksaf voetpad naast fietspad volgen	1.830
14	RA	Bij bushalte rechtsaf de weg oversteken (let op verkeer!)	2.030
15	RD	Na oversteken rechtdoor, Parklaan	2.070
16	RA	Op einde rechtsaf en direct;	2.150
17	LA	Linksaf, voetpad langs grasveld volgen	2.170
18	LA	In de bocht van de weg linksaf voetpad naar volgen	2.270
19	RA	Trap afgaan en pad langs fontein volgen	2.290
20	RD	Na fontein weg oversteken en aan overzijde Wantijpark ingaan	2.380
21	LA	Direct eerste pad linksaf en dit pad blijven volgen	2.420
22	RH	Einde pad (met rood/witte paaltjes) rechts aanhouden (= Badweg) en deze weg met bocht naar links volgen	2.650
23	RD	Bij rode paaltjes in de weg, rechtdoor en Prinses Amaliabrug overgaan	2.870
24	RD	Na Prinses Amaliabrug rechtdoor knooppunt 44 --> 42	3.040
25	RD	Rechtdoor viaduct onderdoor gaan en na viaduct direct;	3.590
26	RA	Rechtsaf, pad naar boven volgen	3.680
27	RA	Bovenaan scherp rechts (180 graden) en fiets/voetpad volgen over Wantijbrug	3.810
28	RD	Na wantijbrug rechtdoor fietspad vervolgen	4.140

29	LA	Op splitsing linksaf en tunneltje onderdoorgang	4.310
30	RH	Na viaduct rechts aanhouden richting verkeerslichten	4.420
31	RD	Bij verkeerslichten rechtdoor weg oversteken, en direct	4.510
32	RA	Na oversteken rechtsaf, en direct	4.550
33	LA	Weg vervolgen (langs de gevangenis rechts en McDonald's links)	4.580
34	RA	Voorbij de gevangenis en vóór de haven rechtsaf pad opgaan	4.860
35	LA	Eerste weg linksaf en rechts aanhouden over parkeerplaats	4.940
36	RA	Na parkeerplaats rechtsaf, Heer Daniëls pad naar de ruïne van Huis te Merwede 10	5.100
37	RD	Na ruïne pad verder volgen	5.180
38	RA	Einde rechtsaf graspad, en via trapje links weer rechtsaf vóór haven, grindpad volgen, (met later bocht naar rechts)	5.210
39	RD	Einde grindpad langs haven rechtdoor graspad vervolgen, met later bocht naar rechts (let goed op waar u loopt! Kuilen en bovengrondse boomwortels)	5.330
40	LA	Voor parkeerplaats linksaf asfaltweg opgaan	5.530
41	LA	Eerste weg linksaf (vóór de gevangenis)	5.630
42	RA	Eerste weg rechtsaf en deze weg helemaal volgen (zandpad wordt asfaltweg)	5.760
43	LA	Einde weg linksaf richting verkeerslichten	6.200
44	LA	Voor de verkeerslichten linksaf	6.250
45	RA	Bij volgende stoplicht rechtsaf, weg oversteken bij oversteekplaats/verkeerslichten	6.320
46	RD	Na oversteken rechtdoor	6.370
47	RD	Rechtdoor, weg vervolgen bij splitsing met fietspad	6.530
48	RA	Einde pad rechtsaf, en verderop de Aart Alblasbrug overgaan	6.670
49	LA	Na brug linksaf en fietspad onder viaduct door volgen	6.820
50	RD	In bocht fietspad rechtdoor tussen boomstammen en hekwerk door en voetpad verder volgen	7.010
51	RD	Einde voetpad weer tussen boomstammen door en naar fietspad lopen	7.450
52	LH	Even verderop links aanhouden en voetpad langs water consequent volgen	7.570
53	RA	Voorbij gebouw en speeltuintje eerste pad rechts (voor woningen)	8.240
54	LA	Einde pad weg oversteken en dan linksaf richting verkeerslichten	8.270
55	RD	Bij verkeerslichten rechtdoor weg oversteken	8.320
56	RD	Na oversteken rechtdoor weg vervolgen (=Werf van de Biesbosch)	8.360

57	LA	Eerste weg linksaf Werf van Schouten <i>(een nieuwe woonwijk op een plek waar vroeger scheepswerven het beeld bepaalden)</i> ③	8.690
58	LA	Eerste weg linksaf, Pontennierswerf, richting de Prins Clausbrug	8.950
59	RD	Prins Claus brug overgaan <i>(hier loopt u over de nieuwste en modernste voet/fietsbrug)</i> ②	9.110
60	RA	Na Prins Claus brug gaat u rechtsaf, brug over (=Riedijksbrug)	9.270
61	RH	Na Riedijksbrug rechts aanhouden, kade volgen langs halte waterbus (=Merwekade)	9.360
62	LA	Linksaf, Bolwerk	9.670
63	RA	Rechtsaf Boomstraat /Boombrug	9.710
64	RA	Rechtsaf Groothoofdspoort onderdoor knooppunt 57 --> 55 ④	9.810
65	LA	Linksaf (=Groothoofd)	9.830
66	RA	Rechtsaf ophaalbrug over, Damiatenbrug ⑤	9.990
67	LA	Linksaf (=Wolwevershaven), halverwege vindt u gebouw Stokholm ⑥	10.020
68	RD	Rechtdoor, Wolwevershaven wordt Binnen Walevest	10.320
69	RA	Einde Binnen Walevest rechtsaf de Engelenburgerbrug over	10.670
70	RD	Na brug rechtdoor, Lange Gelderse kade langs de Grote Kerk ⑦	10.770
71	LA	Na passeren Grote Kerk linksaf de Potten kade (langs de kerk)	10.940
72	RA	Einde kade rechtsaf de Grotekerksbuurt	11.080
73	RA	Eerste weg rechtsaf de Pelsersbrug over	11.110
74	RA	Na brug rechtsaf de Voorstraat op	11.160
75	LA	Einde Voorstraat linksaf Suikerstraat	11.320
76	LH	Op einde Suikerstraat links aanhouden naar de Boogjes	11.450
77	RD	Rechtdoor bij kruising met Spuiplein/Spuistraat (Boogjes wordt Spuiboulevard) <i>op deze kruising stond vroeger de Spuiport</i> ⑧	11.730
78	RD	Pad onder gebouw door en de weg oversteken en rechtdoor naar VVV-kantoor	11.900
79		Einde van de route, wij hopen dat u heeft genoten.	11.980

Voor deze activiteit is een bijdrage ontvangen vanuit het project “Bewegvriendelijke leefomgeving” wat mede mogelijk is gemaakt door de provincie Zuid-Holland en Team Sportservice.

Deze tocht is uitgewerkt en gerealiseerd
door
Stichting Wandelsport Dordrecht e.o.

Voor meer informatie bezoek de website;
www.stichting-wandelsport-dordrecht.nl

*foto achterzijde omslag
Rick Bekker
Stormchasing & Photography

Wij hopen dat u heeft genoten van deze wandeltocht.

Naast alle prachtige bezienswaardigheden die u op de route bent tegengekomen heeft Dordrecht nog veel meer te bieden!

Zo hebben we een prachtig stadhuis, bezit Dordrecht vele Hofjes (o.a. Regenten- en Lenghenhof) en standbeelden zoals bijvoorbeeld de gebroeders Johan en Cornelis de Witt. Ook bijzonder is de distilleerderij van Rutte, waar al sinds 1872 op authentieke wijze drank wordt gemaakt.

Dordrecht heeft ook tal van musea

- Het Dordrechts museum
- Het nationaal onderwijs museum
- Het museum Huis van Gijn
- Museum 40/45
- Hof van Nederland (i.v.m verbouwing vanaf medio juni 2022 weer geopend)

Naast een eeuwenoud stadscentrum heeft Dordrecht ook vele mooie natuurgebieden (Dordtse Biesbosch) en natuureducatie centra (Weizigt).

Kortom, genoeg te zien en te beleven in deze prachtige stad, zeker de moeite waard om nogmaals te bezoeken!